

Gemeente van Christus,

Vandaag vieren we Dankdag.

We geven onze dank aan God om wat we hebben ontvangen. Oogst. Inkomen. Maar ook: gezondheid, goede banden, mooie ontmoetingen, onverwachtse gebeurtenissen. Onverwachtse genade.

Hoe is dat voor u? Wat hebt u in dank ontvangen? Hoe is het om in dank te leven? Moeilijk! Want kleine, dagelijkse dingen kunnen al een strijdtoneel worden van het eigen gelijk. En dan lukt het niet meer om dankbaar te zijn.

Dat leren we van Paulus. Hij schrijft aan een kerkelijke gemeente in Rome. En dan zie ik voor me een kleine christengemeente, in het jaar 57 na Christus, nog geen dertig jaar na Jezus' dood. Het zijn vooral heiden-christenen; ze zijn van origine geen joden, maar ze komen uit de Griekse of Romeinse cultuur. In die grote wereldstad Rome vormen ze een kleine gemeenschap. Tussen allerlei volken, culturen, geloven en overtuigingen proberen ook zij met een kleine groep overeind te blijven. Er komt zoveel op ze af, ze worden met zoveel geconfronteerd. Het valt ze niet mee om daar een goede weg in te vinden.

En dat valt ook niet mee. Ze weten eigenlijk zo weinig, en er is nog zo weinig traditie om op terug te vallen. Welke feestdagen moeten ze bijvoorbeeld vieren? Moeten ze zich houden aan de joodse feestdagen, Pasen, Loofhuttenfeest, Pinksteren? Maar ze hebben geen enkele joodse binding. En hoe kunnen ze trouwens op zulke dagen vrij krijgen? Of moeten ze zich houden aan de standaard Romeinse feestdagen? Maar dat zijn toch feestdagen voor de keizer, die zich als een god laat vereren? Daar kun je je als christen toch niet in voegen? En hoe moet je je godsdienst thuis beleven? In de joodse traditie is er een uitgebreide wet over rein en onrein eten. De apostelen hebben al vroeg gezegd dat dat voor niet-joodse christenen niet hoeft te gelden. Maar kun je dan zomaar alles eten? Veel vlees in de stad wordt verkocht in winkeltjes naast de tempels. In de heidense tempels worden dieren geofferd aan de goden, aan Jupiter, aan Venus, aan Mars en al die anderen. Het beste deel van een rund of varken wordt in het vuur verbrand voor de goden. De rest van het vlees wordt ten bate van de priesters en de tempel verkocht in de slagerij naast de tempel. Mag je als christen dat vlees kopen? Mag je vlees eten dat aan andere goden is gewijd, of mag je de kas van een heidense tempel spekken?

Dat zijn moeilijke vragen. Want wat is het alternatief? Dat je maar helemaal geen vlees eet en je nergens mee inlaat. Maar houd je dat vol? En hoe verkoop je dat aan je kinderen?

Met dat soort vragen zitten de christenen in Rome. Hun gemeente is verdeeld geraakt in twee partijen. De rekkelijken en de preciezen, zou je ze kunnen noemen. De preciezen vallen terug op de joodse wetten van rein eten en de joodse feestdagen. Omdat ze die niet helemaal kunnen volgen daar in Rome onthouden ze zich maar van vlees eten. 'De zwakken' worden ze spottend genoemd. Niet omdat vegetarisch eten zo verzwakkend is, maar meer omdat hun groep de minderheid van de gemeente vormt.

Dan heb je nog de overheersende groep van de rekkelijken. Die hebben er niet zo'n moeite mee om vlees van een heidense slager te kopen. En een vrije dag die aan Jupiter is gewijd of aan de keizer? Dat is toch mooi meegenomen? Deze groep overheerst in die kleine gemeente te Rome. Hun levensstijl is het meest aannemelijk, en zij weten die het beste neer te zetten.

En dat geeft een hoop problemen. Want ze moeten wel samen aan tafel. Bij elke hap brood die ze samen delen zitten de preciezen te spieden of er geen dierlijk vet in zit, en of het eten wel rein is bereid en op de juiste dag, niet op de rustdag. En de rekkelijken zitten zich te ergeren omdat zij toch het meeste geld en goederen inbrengen waar die anderen van zitten te eten, terwijl zij ondertussen

wel zitten te zeuren en zichzelf op de borst te slaan. Hoe kun je zo nog samen een gemeente vormen? Hoe kun je zo nog samen het avondmaal vieren?

Zo'n gemeente en zulke mensen zie ik voor me wanneer ik in de Romeinenbrief tussen de regels door lees. En ook Paulus ziet die mensen voor zich, wanneer hij zijn brief schrijft. Hij is nog nooit in Rome geweest, maar hij heeft de verhalen gehoord en hij kan er zich van alles bij voorstellen. Twee woorden spoken er door zijn hoofd: danken en oordelen. Hij zou het ene willen horen maar het laatste blijft doorklinken. En daarom pakt hij zijn pen op en schrijft zijn brief.

Hij schrijft: 'Wie aan een bepaalde dag hecht, doet het om de Here, en wie eet doet het om de Here, want hij dankt God.' Een klein gejuich gaat op in de kerkzaal van Rome wanneer dit stukje van de brief wordt voorgelezen. Maar, gaat Paulus verder, 'wie niet eet, laat het na om de Here en ook hij dankt God.' Nu juichen er weer andere mensen, en daarna valt iedereen stil.

Laten we toch niet zo veroordelen, zegt Paulus, maar aanvaard die ander. Laat iedereen nu het voor zichzelf uitpraten met God. Dat is voldoende. Dan kunnen we weer danken in plaats van oordelen. Het Koninkrijk van God bestaat niet in eten en drinken. Het bestaat niet in de puntjes op de i zetten. Het gaat om rechtvaardigheid, vrede en blijdschap, gewekt door de heilige Geest. Wat is er mooier dan wanneer je dat bij een ander kunt wekken. Daarvoor ben je gemeente van Christus. Niet om elkaar op de lip te zitten.

Zo spreekt Paulus over twee stijlen van leven. De ene stijl is van het eigen gelijk. Dat leidt tot oordelen over een ander. Dat is prettig voor je zelf. Je voelt jezelf stevig in de schoenen staan en je kunt een ander onzeker maken. Maar je maakt bij die ander meer kapot dan je denkt, omdat er achter een bepaald gedrag heel dierbare gevoelens en geloofsovertuigingen kunnen zitten. De andere stijl is van het danken. Wanneer je dankt zoek je elkaar op, je wil dat de dank zo veel mogelijk kracht krijgt. Allerlei tongen en talen worden gevraagd om mee te danken. Daarmee wek je rechtvaardigheid, vrede, blijdschap. En dat heeft blijvende waarde.

Dat zijn nou precies de twee manieren die we in de evangeliëlezing ook tegenkomen. De ene manier is het leven in oordelen. Zelf iets neerzetten om te imponeren. Kennis, rijkdom, een positie in de maatschappij, een tempel waarmee je kunt pronken. Allemaal dingen waarmee je je kunt afzetten tegen een ander. Dat alles kan ook uitdrukking zijn van een leven van dankbaarheid. Geld dat je hebt, ook al is het heel weinig. De tempel.

Vandaag vieren we dankdag, een dag om te danken voor het goede dat we mochten ontvangen, het goede waar we hard voor gewerkt hebben, en het goede dat ons zomaar is geschonken. Maar deze dag is meer dan een bedankdag, meer dan bedanken voor dingen die zijn gekregen. Dankdag is een mogelijkheid om het leven te vormen, om te gaan leven in een stijl van danken. En dat lukt, wanneer je een kind van het Koninkrijk wilt zijn.

Het is niet natuurlijk om een dankbaar mens te zijn. Het is niet vanzelfsprekend om dankbaar met elkaar in de kerk te zitten. Maar ik hoop dat we met het geloof van Paulus een leven van dank kunnen leiden. In die dank mogen anderen delen.. In die dank mogen we anderen iets van het Koninkrijk van God laten merken, wanneer we ons samen aan tafel scharen. Dan mag het oordeel verstommen, om plaats te maken voor lof en dank aan God, die leeft in rechtvaardigheid, vrede en blijdschap.

In alle eeuwigheid, Amen.